

Ny-i zárófalától K-re, az első É–D-i irányú keresztfal 30 cm széles alapárkában került elő. A jelenség a keresztfal É-i végében, kb. 170 cm hosszúságban és 80 cm mélységben látható. A sárga altalajba ásott gödör fekete humusz betöltéséből őskori (Hallstatt-kultúra) kerámia került elő. A két objektumon kívül néhány őskori és római kori szórvány kerámia került elő a korábban lehumuszolt felületen.

A feltárt objektumokról és a belőlük előkerült leletekről fényképes és szöveges dokumentáció készült.

Munkatárs: Horváth András.

KISS PÉTER

382. Vése, Merke-pusztá határa (Somogy megye) Ő, U?, B, Ró, Á, Kk

2011. december 9-én terepbejárást tartottunk a település É-i, tapsonyi határhoz közeli részén. Azokat a területeket jártuk be, ahol a KÖH 49478 számmal jelölt, Tapsony, Merke-pusztától D-re nevű lelőhely valós helye lehet. A bejárást szántásban, viszonylag jó észlelési viszonyok között tudtuk végezni. Nagyjából 2,5 km hosszan jártuk be a Marót-völgyi-csatorna melletti területet.

Merkei-dűlő 1. (KÖH 80607): A középkori – a késő Árpád-kortól a késő középkorig terjedő – lelőhely nagyjából követi egy domb vonalát és a szomszédba is áthúzódik. A határai viszonylag jól lehatárolhatóak voltak.

Merkei-dűlő 2. (KÖH 80609): Az előbbi területtől D-re, két kisebb területen sűrűsödve néhány középső bronzkori kerámiát találtunk.

Merke-pusztai-dűlő 1. (KÖH 80603): Főleg középkori (13–14. századi) kerámiát találtunk, de több őskori – feltehetőleg DVK – kerámia és egy kővéső is volt itt. A lelőhely É-ra és K-re folytatódhat, ám ezek a részek nem voltak bejárhatóak.

Merke-pusztai-dűlő 2. (KÖH 80605): Egy helyen egy kiszántott objektumban római kerámiát találtunk. Feltételezhetjük, hogy a római lelőhely a víz felé, K-re folytatódik, de ez a terület nem volt bejárható.

Munkatársak: Nyári Zsolt, Stunya Péter.

MOLNÁR ISTVÁN

383. Villány, Arceter szántó (KÖH 55164) (Baranya megye) U, R

2011 szeptemberében befejeztük a villányi elkerülő út nyomvonalába eső lelőhely teljes felületen történő megelőző feltárását. A 2010-ben Voicsek Vanda (KÖSZ) által megkezdett feltárás⁹⁵ a lelőhely K-i irányú bővülése miatt nem lehetett befejezni. 2011-ben rendeletmódosítás miatt a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága végezte el a kibővült terület feltárását. Ennek során feltártuk a dombtető Ny-i szélén található íves vonalvezetésű kerítőárkot, és az attól K-re előkerült 11 gödröt. A gödröknek az erózió és az intenzív földművelés miatt csak az alsó

25–40 cm-es szegmense maradt meg, csekély leletanyaggal. Megállapítottuk, hogy a lelőhely nem folytatódik K-i irányban. A dombtetőn jelentkező jelenségritkulás köszönhető egyrészt a már említett erózióknak, ill. a felület lelőhelyen belül elfoglalt periférikus helyzetének.

A leletanyag a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságának Régészeti osztályára került.

KOVALICZKY GERGELY

384. Visonta határa (Heves megye) Ő, Pa, R

A Heves Megyei Múzeumi Szervezet, a Dobó István Vármúzeum 2010. augusztus 31. és 2011. április 30. között kutatási terv keretében terepbejárásokat végzett a Mátra D-i részén. Cél a 2004–2007 közötti időszakban azonosított régészeti lelőhelyek műszeres bemérése, további – elsősorban őskori – lelőhelyek feltérképezése a Mátrában, a tervátásra alkalmas lelőhelyek felmérése.

Az Ugrai-patak bal partján, a Karácsondi-határra-járó-dűlőn, a mezőgazdaságilag megmunkált pleisztocén teraszon 3 gyűjtési pont volt. Kb. 10×10 m-en gyűjtöttünk pattintott köveket és őskori kerámiákat. Az 1. és a 3. gyűjtési pontokon szórványosan lehetett gyűjteni a pattintott köveket (ősor, felső paleolit, *Karácsondi-határra-járó-dűlő 1. és 3. lh., KÖH 77201*), a 2. gyűjtési ponton a pattintott kövek mellett őskori kerámia is volt (*Karácsondi-határra-járó-dűlő 2. lh., KÖH 77203*).

A 3-as sz. főút mellett, a mezőgazdaságilag megmunkált pliocén-pleisztocén hegylábi felszínen 2 szórványos leletkoncentrációjú gyűjtési pontunk volt. Pattintott köveket (ősor) gyűjtöttünk (*Visonta 4. és 10. lh., KÖH 77207 és 77217*).

A Csókás-dűlőben mezőgazdaságilag megmunkált pliocén-negyedidőszaki hegylábi felszínen, egy eróziós völgy oldalai mentén 6 gyűjtési pontot regisztráltunk, 205–215 m tengerszint feletti magasságon. Az 1–5. gyűjtési pontokon szórványosan pattintott köveket gyűjtöttünk (*Csókás-dűlő 5–8., 11. lh., KÖH 77209, 77211, 77213, 77215, 77219*). A 6. gyűjtési ponton a földúton a talajerózió hatására vörös színű okkerdarabok kerültek a felszínre.

A Hosszú-Berek, Borhy-patak-völgy jobb partján, a külfejtéses szénbánya Ny-i részén, a pliocén-negyedidőszaki hegylábi felszínen, 180–200 m tengerszint feletti magasságon 3 gyűjtési pontunk volt. Az 1. gyűjtési ponton a bodrogkeresztúri kultúrához tartozó kerámia került elő (*Visonta 12. lh., KÖH 77221*). A 2–3. gyűjtési pontokon pattintott köveket (ősor) találtunk (*Hosszú-Berek 13–14. lh., KÖH 77223, 77225*). Egy nagy kiterjedésű vízmosás mellett, a pliocén-negyedidőszaki hegylábi felszínen szórványosan pattintott követ (ősor) regisztráltunk.

Visonta külterületén, a 3-as sz. főúttól D-re egy hosszan elnyúló eróziós völgy K-i oldalán, a szőlőműveléssel megmunkált pliocén-negyedidőszaki hegylábi felszínen 3 gyűjtési pontunk volt. Az 1. gyűjtési ponton szórványosan pattintott őskori kövek (*Visonta 16. lh., KÖH 77233*), a 2. gyűjtési ponton őskori pattintott kövek és kerámia (*Visonta 17. lh., KÖH 77235*), a 3. gyűjtési ponton közepes leletkoncentrációjú, felső paleolit jellegű pattintott kövek gyűjthetők (*Visonta 18. lh., KÖH*

95 RKM 2010, 406.

77237). Egy kis vízmosás mentén a külfejtéses szénbányától kb. 1 km-re egy gyűjtési ponton őskori pattintott kövek (*Visonta 15. lh., KÖH 77227*) voltak.

Konzulens: Dr. Mester Zsolt egyetemi adjunktus (ELTE Régészettudományi Intézet).

Munkatársak: Kerékgyártó Gyula, Kecskeméti Attila, Kecskeméti Daniella, Fodor László (Dobó István Vármúzeum).

GUTAY MÓNIKA

385. Vitnyéd, Kishely-dűlő (KÖH 35956)

(Győr-Moson-Sopron megye) B, Ró

A 05/22 hrsz.-ú telken kialakítandó mezőgazdasági tároló építéséhez, továbbá a tereprendezéshez kapcsolódó régészeti szakfelügyeletet végeztünk 2011. június 22-én, az épület alapjainak kiásásakor. A sávalapozás alapárkai a már korábban lehumuszolt területen készültek kb. 80 cm szélességben és 80–100 cm mélységben. A humusz alatti réteg vörös kavics, egyes helyeken ez alatt sárga agyagréteg látszott. A humusz és a kavicsréteg határa nem mindenhol volt egyenletes, helyenként a humusz mélyebben volt. Egy helyen látszott beásás, egy kisebb gödör, régészeti lelet nem volt benne.

A területet övező kerítés és a leendő épület között É–D-i irányban húzott közműárokban régészeti jelenséget szintén nem tapasztaltam. Ugyanez volt a helyzet a tó (tűzivíztároló) és a beépítendő terület mellett álló földdepók É-i oldalán K–Ny-i irányban húzódó ároknál is.

A tó Ny-i, DNY-i partját bejárva azt tapasztaltam, hogy a kialakított rézsún, ahova növényeket telepítettek, továbbá a tó partján kb. 2 m szélességben a felszínen nagy mennyiségű, a késő bronzkorra tehető kerámiatöredék feküdt. Ezek mellett egy kisebb római kori kerámiatöredéket is találtam. A töredékekből két zacskóra valót behoztam a múzeumba, a többit a helyszínen hagytam. Ezek a töredékek már nem eredeti helyükön találhatóak, a tó kialakításával hozható összefüggésbe odakerülésük. A tótól D-re fekvő földdepókban szintén jelentős mennyiségű kerámiatöredék fordult elő.

Úgy tűnik, a régészeti leletek zömmel a humuszból kerültek elő, a lelőhelyet ezen a részen a talajművelés már megsemmisítette.

GABRIELI GABRIELLA

386. Zalacsány, Tilaji útelágazás (KÖH 39689)

(Zala megye) Á, Kk

A 76-os sz. főút rekonstrukciójának földmunkáival párhuzamosan végzett régészeti szakfelügyeletet az MNM NÖK, melynek során már 2010 őszén jelentkeztek a lelőhelyhez tartozó objektumok.⁹⁶ 2011. július 30-án a 31+460 – 31+470 km-sz.

között az út bal oldala mellett egy nagyobb régészeti jelenség, majd a 31+116–31+134 km-sz. között a bal oldali pályatest elbontásakor két objektum került napvilágra. Az útépités munkáival haladva szeptember 26-án az út jobb oldala mellett, a 31+040–31+070 km-sz. között, a rézsú szedése közben bukantunk újabb régészeti érintettségekre.

A régészeti szakfelügyelet keretén belül elvégzett leletmentés során kibontott objektumok (gödör, cölöphely, tűzhely, kemence, verem) egy középkori település jelenségei. Közülük kiemelhetőek a kemencék, melyeket egykor a Zalacsányi-patak melletti domboldalba vájtak be. A kerekded, vörösre átégett szélű kemencék közül vannak megújított sütőfelületűek, valamint a jobb hőtartás céljából kerámiatöredékekkel kirakott aljűk is. Az egyik kemence bontása során nem a szokásos apró edénytöredékeket tapasztaltuk a felületben, hanem nagyobb darabokat, perem-, oldal- és aljtöredékeket. A restaurálás során ezekből majdnem egész edényeket tudtak összeállítani.

Az objektumokból Árpád-kori és késő középkori leletanyag, kerámiatöredékek, állatsontok és két 12. századi ezüstdénár került napvilágra.

Megállapítottuk, hogy a régészeti lelőhelyet a 76-os sz. út kettévágja, a mostani rekonstrukcióhoz kapcsolódó földmunkák a 31+060–31+470 km-sz. között érintették. Ez nagyobb kiterjedésre utal, mint azt a korábbi adatok mutatták.

A geodéziai felmérést a MNM NÖK II. sz. Regionális Iroda múzeumi geodétái, Földi Áron és Kovács Zoltán végezték. A leletanyagot az Archeolore Kft. restaurálta.

Munkatársak: Eke István régész, Spolár Erika terepi asszisztens.

TOKAI ZITA MÁRIA

Zalaegerszeg-Kaszaháza, Papharaszti I. (KÖH 18908)

(Zala megye)

A lelőhelyen 2011–2012-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2012. év jelentései között.

STRAUB PÉTER

387. Zalalövő, Belterület és Vár (Deák F. u. 5–7.) (KÖH 21274 és 39795)

(Zala megye) Ró, Tő

2011. július 27. – augusztus 19. között megelőző régészeti ásatást folytattunk Zalalövön, a 482 hrsz.-ú ingatlanon, az óvoda épületének bővítését megelőzően, annak kertjében, 180 m²-es felületen. Az építkezés beruházója Zalalövő Önkormányzata, az ásatás kivitelezője a Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága, amely Redő Ferencet bízta meg az ásatás vezetésével és biztosította a technikai segítséget.

Az óvoda területén, amely az „L munkahely” megnevezést kapta, az első szelvényeket 1976-ban Cserményi Vajk ásta. Aztán mintegy 10 évvel ezelőtt, a tornaterem építését megelőzően, szintén volt szakfelügyelet jellegű ásatás az irányításommal. Annak a szondának a neve L2 mh. volt. A 2011-ben feltárandó terület É–D-i irányban 17,50 m, K–Ny-i irányban 8,50 m, a neve L3 mh. Az L3 mh.-tól K-re alig néhány m-re volt a T3

⁹⁶ RKM 2010, 407.